

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Bîrca Ludmila, reprezentată de avocatul Prutean Lilian,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Bîrca Ludmila împotriva Tatianeii Găină, intervenient accesoriu Primăria orașului Durlăști cu privire la demolarea construcției și obligarea remedierii construcției,

împotriva deciziei din 22 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Bîrca Ludmila, reprezentată de avocatul Prutean Lilian și s-a menținut hotărârea din 29 noiembrie 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru,

(Dosarul nr.2ra-265/24
Nr. PIGD 2-18188270-01-2ra-28022024)

Recursul declarat după 01 septembrie 2023. Recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă.
--

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: S. Suvac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Sîrbu, R. Pulbere, D. Dulghieru)

24 septembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului declarat de Bîrca Ludmila, reprezentată de avocatul Prutean Lilian,
Curtea Supremă de Justiție, în completul de judecată compus din:
Stela Procopciuc, *Președinte*
Ion Munteanu,
Oxana Parfeni, *Judecători*
constată următoarele:

ÎN FAPT:

1. La 23 ianuarie 2018, Bîrca Ludmila a depus cerere de chemare în judecată împotriva Tatianeii Găină, intervenient accesoriu Primăria or. Durlești cu privire la demolarea construcției și obligarea remedierii construcției.

2. În susținerea acțiunii reclamanta a indicat că este una din proprietarii apartamentului nr.*****, situat pe str. *****.

3. Pârâta Tatiana Găină a edificat o construcție neautorizată la apartamentul nr.***** din str. *****, alăturat cu peretele apartamentului nr.***** ce-i aparține, afectându-i drepturile prin faptul că în apropierea ferestrelor încăperilor locative ale apartamentului său sunt amplasate ferestrele construcției neautorizate la apartamentul nr.*****, pentru faptul că sunt montate țevile de la cazanul de încălzire autonomă și aragaz care evaporă gazele și deșeurile toxice în fereastra încăperilor locative ale apartamentului nr.*****.

4. Prin raportul de expertiză extrajudiciară nr.***** din ***** efectuat de expertul judiciar *****, s-a constatat încălcări la efectuarea anexei la apartamentul nr.***** din str. *****. În special, s-a constatat că construcția nu corespunde normativelor tehnice în construcție, normativelor sanitare și normativelor anti-incendiar conform NCM E03.02.14 „Protecția împotriva incendiilor a clădirilor și instalațiilor” (NCM E03.02.2001 MCH 2.02.01-97) – aprobat prin ordinul nr.81 din 20.05.2014 și NCM BOI.03.-05. Construcția și configurația anexei la apartamentul nr.***** din str. *****, este construită contrar Legii privind calitatea în construcții nr.721 din 02.02.1996 și Legii nr.163 din 09.07.2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții. S-a mai constatat că în apropierea ferestrelor încăperilor locative ale apartamentului nr.*****, este amplasată construcția anexă la apartamentul nr.*****, a cărui pereți megieși nu sunt „orbi” și nu sunt „antifoc”, iar distanța de facto nu este respectată. Or, distanța între ele urmează a fi normată în conformitate cu Tabelul nr.1, pct.5.32 al NCM

B.01.03-05 care prevede distanța minimă între clădiri de 6,0 m până la H=10 m și 12 m la h=16 m, și 20 m la h=mai mare de 16 m. Potrivit cercetărilor efectuate de către expert s-a stabilit că la construcția anexă la apartamentul nr.***** sunt montate țevi de la cazanul de încălzire autonomă și aragaz, care evaporă gazele și deșeurile toxice în fereastra încăperilor locative ale apartamentului nr.***** de pe aceeași adresă. S-a constatat că conform calculelor normativului СНиП – 2.08.02-89 „Естественное освещение и инсоляция” și normativului СНиП – 2605-82 „Санитарные нормы и правила обеспечения инсоляцией” construcția anexă la apartamentul nr.***** din str. *****, împiedică procesul de insolare a încăperilor nr.***** și nr.***** din apartamentul nr.*****, în special are loc sporirea umidității în această încăpere, iar pe termen lung, duce la înrăutățirea sănătății locatarilor, cât și deprecierea valorii bunului imobil.

5. Cu trimitere la art.377, art.379 alin.(1) din Codul civil, art.3 alin.(1) lit.d) din Legea nr.163 din 09.07.2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, Bîrca Ludmila a solicitat admiterea acțiunii și dispunerea demolării construcției anexă la apartamentul nr.***** din str. *****, cu obligarea Tatianeî Găină să remedieze construcția – apartamentul nr.***** conform aspectului arhitectural inițial.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE:

6. Prin hotărârea din 29 noiembrie 2022 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de Bîrca Ludmila.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL:

7. La 02 decembrie 2022, Bîrca Ludmila, reprezentată de avocatul Prutean Lilian a declarat apel împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2022 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii civile.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL:

8. Prin decizia din 22 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Ludmila Bîrca, reprezentată de avocatul Prutean Lilian și menținută hotărârea din 29 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

9. Instanța de apel a considerat justă soluția primei instanțe de respingere a acțiunii depuse de Bîrca Ludmila, constatând că Găină Tatiana a edificat o construcție autorizată de către autoritatea publică locală, Primăria Durlești.

10. Instanța de apel a reținut că decizia Consiliului orășenesc Durlești nr.2.9 din 25 iulie 2002 cu privire la permisiunea construcției la bloc, certificatul de urbanism pentru proiectare, precum și autorizația de construire privind executarea lucrărilor de construcție a anexei la apartamentul nr.***** din str.*****, sunt acte permissive, care oferă dreptul persoanei de a efectua lucrări de construcție.

11. Instanța de apel a constatat că pe parcursul edificării construcției, precum și după darea în exploatare, intimata Bîrcă Ludmila nu a formulat critici și nu a obiectat în privința anexei la apartamentul nr.*****, fapt ce presupune că aceasta și-a dat consimțământul cu edificarea anexei, nefiindu-i afectat dreptul de vecinătate. Unul din proprietarii locuinței învecinate din apartamentul nr.*****, Bîrca Gheorghe și-a manifestat acordul la edificarea construcției în speță, declarația acestuia fiind întocmită în formă scrisă (f.d.149, vol.I).

12. Instanța de apel a notat că atât decizia nr.2.9 din 25 iulie 2002 a Consiliului or. Durlești cu privire la permisiunea construcției la bloc, cât și certificatul de urbanism pentru proiectare și autorizația de construire privind executarea lucrărilor de construcție a anexei la apartamentul nr.***** din str.*****, au fost contestate în instanța de judecată într-un proces separat în anul 2019. Or, în situația încălcării și afectării unor drepturi, titularul reacționează într-un termen rezonabil fără a admite evoluția în continuare a raporturilor juridice.

13. Instanța de apel a reținut că prin hotărârea din 09 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani acțiunea depusă de Bîrca Ludmila împotriva Primăriei și Consiliului orașului Durlești a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d.156, vol.I), iar prin decizia din 21.10.2020 a Curții de Apel Chișinău a fost parțial casată hotărârea din 09 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și emisă o hotărâre nouă, prin care a fost anulată autorizația de construire nr.129 din 19.07.2002 emisă de Primăria or. Durlești, mun.Chișinău. Decizia instanței de apel devenind irevocabilă.

14. Instanța de apel a remarcat că în conținutul deciziei din 21.10.2020, Curtea de Apel Chișinău a constatat lipsa vreunui temei din care ar rezulta ilegalitatea deciziei nr.2.9 din 25.07.2002 cu privire la permisiunea construcției la bloc, menționând că aceasta a fost emisă cu respectarea legii, competenței și a procedurii prevăzute de lege. Aceeași concluzie rezultă și în privința certificatului de urbanism.

15. Cât privește pretenția privind anularea autorizației de construire, instanța ierarhic superioară a admis respectiva solicitare pe motiv că autorizația a fost eliberată de Primăria orașului Durlești, contrar prevederilor legale, până la emiterea certificatului de urbanism, fără a se reține restul argumentelor invocate de partea intimată.

16. În circumstanțele enunțate, instanța de apel a dedus că nu poate constitui temei de admitere a pretenției cu privire la demolarea construcției edificate în anul 2002.

17. La acest aspect, instanța de apel a menționat că Legea privind calitatea în construcție nr.721 din 02.02.1996 reglementează modul de autorizare, avizare și verificare a lucrărilor de proiectare, executare sau desființare a construcțiilor și amenajărilor în conformitate cu documentația de urbanism și de amenajare a teritoriului prin aplicarea sistemului de documente normative în construcții în scopul asigurării transparenței și publicității la emiterea actelor administrative și al creării unor condiții favorabile mediului de afaceri.

18. Instanța de apel a conchis că în circumstanțele în care titularul actelor permise a edificat deja bunul, care a intrat în patrimoniul său, fiindu-i garantat protecția dreptului de proprietate, anularea unui act permisiv după scurgerea unei perioade de 12 ani nu va genera demolarea bunului imobil, fiind incidentă protecția juridică a dispoziției art.1 Protocol 1 la Convenția Europene a Drepturilor Omului.

19. Instanța de apel nu a reținut alegațiile apelantei care face referire la Raportul de expertiză extrajudiciară nr.***** din ***** întocmit de către expertul, *****, în conținutul căruia s-a indicat că construcția și configurația anexei bunului imobil este construită contrar Legii privind calitatea în construcții și Legii privind autorizarea executării lucrărilor în construcții, motivând că raportul de expertiza judiciară constituie un mijloc de probă care poate fi administrat de către instanța de judecată, doar în condițiile în care au fost asigurate toată garanțiile stabilite de codul de procedură civilă în vigoare, precum și ale Legii cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar din 14.04.2016. Or, atât timp cât nu a fost demonstrată nerespectarea de

către intimată, în baza unui material probatoriu concludent și suficient, a condițiilor obligatorii în sensul edificării unei construcții, este imposibil de a concluziona că anexa la apartamentul nr.***** din litigiu este una ce contravine prevederilor legale, iar atât timp cât obiectul prezentei acțiuni este identificat drept demolarea unei construcții, instanța nu este în drept de a se expune în privința legalității actelor permise ce au stat la baza demarării lucrărilor de construire.

20. Afară de aceasta, actele permise în temeiul cărora a fost edificată construcția în speță au încetat de drept din moment ce construcția a fost dată în exploatare. Respectiv, în condițiile în care intimata nu a obiectat și nu a utilizat mijloacele de apărare în termenul de acțiune a actelor permise de a construi, rezultă că aceasta nu a adus atingere drepturilor sale, prezenta acțiune fiind inechitabilă și prin urmare neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS:

21. *La 28 februarie 2024*, Bîrca Ludmila, reprezentată de avocatul Prutean Lilian, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 22 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

SOLICITĂRILE RECURENTEI:

22. În susținerea recursului Bîrca Ludmila a indicat că decizia contestată a fost emisă cu interpretarea eronată a legii. Instanța de apel nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele care au importanța pentru soluționarea justă a cauzei. Nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță ca fiind stabilite. Concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, vin în contradicție cu circumstanțele cauzei. Au fost încălcate, aplicate și interpretate eronat normele de drept material.

23. Potrivit hotărârii din 24.10.2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, ca urmare a examinării cererii de chemare în judecată înaintate de Bîrca Ludmila împotriva Găină Tatiana privind încasarea prejudiciului material, a cheltuielilor de judecată și obligarea demontării rețelelor ingineresti, instanța a admis Raportul de expertiză extrajudiciară nr.***** din ***** drept probă în dosarul nominalizat. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12.06.2019 a fost respins

apelul declarat de avocatul Procopovici Augustin în interesele Tatiane Găină, iar prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 30.10.2019 au fost declarate inadmisibile recursurile declarate de către Ludmila Bîrcă, reprezentată de avocatul Lilian Prutean și de către Tatiana Găină, reprezentată de avocatul Augustin Procopovici.

24. Conform Raportului de expertiză extrajudiciară nr.***** din *****, expertul judiciar particular *****, certificat de calificare nr.***** eliberat de Centrul National de Expertize Judiciare al Ministerului Justiției, inclus în Registrul de stat al experților judiciari atestați sub nr.*****, a constatat încălcări prin demararea și efectuarea construcției anexe la apartamentul nr.***** din str.*****, în special s-a constatat că construcția nu corespunde normativelor tehnice în construcție, normativelor sanitare și normativelor antiincendiar conform NCM E03.02.14 „Protecția împotriva incendiilor a clădirilor și instalațiilor” (NCM E03.02.2001 MCH 2.02.01-97), aprobat prin ordinul nr.81 din 20.05.2014 și NCM BOI.03.-05. Construcția și configurația anexei la apartamentul nr.***** din str.***** este construită contrar Legii nr.721 din 02.02.1996 privind calitatea în construcții publicat și Legii nr.163 din 09.07.2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții. La fel, s-a constatat că în apropierea ferestrelor încăperilor locative ale apartamentului nr.***** din str.*****, este amplasată construcția anexă la apartamentul nr.***** de pe aceeași adresă, pereții megieși căruia nu sunt „orbi” și nu sunt „antifoc”, iar distanța de facto nu este respectată. Luând în considerare că pereții megieși nu sunt ”orbi” și nu sunt ”antifoc”, distanța între ele urmează a fi normată în conformitate cu Tabelul nr.1 p.5.32 al NCM B.01.03-05 care prevede distanța minimă între clădiri de 6,0 m până la H=10 m și 12 m la h= 16 m, și 20 m la h=mai mare de 16 m. Conform cercetărilor efectuate de către expert s-a stabilit că la construcția anexă la apartamentul nr.***** sunt montate țevi de la cazanul de încălzire autonomă și aragaz care evaporă gazele și deșeurile toxice în fereastra încăperilor locative ale apartamentului nr.16 de pe aceeași adresă.

25. Potrivit calculelor normativului СНиП – 2.08.02-89 „Естественное освещение и инсоляция” și normativului СНиП – 2605-82 „Санитарные нормы и правила обеспечения инсоляцией” s-a constatat că construcția anexă la apartamentul nr.***** din str.*****, împiedică procesul de insolare a încăperilor nr.***** și ***** din apartamentul nr.***** , în special are loc sporirea umidității

în această încăpere, iar pe termen lung, conduce la înrăutățirea sănătății locatarilor, cât și deprecierea valorii bunului imobil.

26. În viziunea recurentei autoritatea publică locală era obligată să verifice actele prezentate și numai după aceasta să elibereze autorizația de construire.

27. Afară de aceasta, atât prima instanță, cât și instanța de apel neîntemeiat nu au dat curs cererii de numire a unei expertize judiciare, încălcându-i în așa mod drepturile procedurale de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

28. Recurenta consideră că instanța de apel nu și-a executat obligația legală de a motiva hotărârea adoptată, circumstanță care denotă o eroare judiciară care nu poate fi corectată de instanța de recurs, din care motive cauza urmează să fie trimisă la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

29. În drept, după cum reiese din textul recursului Bîrca Ludmila și-a întemeiat recursul pe temeiurile de drept prevăzute de art.432 din Codul de procedură civilă în redacția legii în vigoare până la 01 septembrie 2023, în special la prevederile alin.(2) lit.a), b) și c), alin.(4) CPC, potrivit cărora se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; c) a interpretat în mod eronat legea. (4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

30. La 17 iunie 2024, Găină Tatiana, reprezentată de avocatul Berescu Andrei a depus referință, solicitând să fie considerat inadmisibil recursul declarat de Bîrca Ludmila, deoarece acesta este vădit neîntemeiat, fără a indica care temei de drept prevăzute la art.432 alin.(1) CPC, în redacția legii din 01.09.2023, a fost încălcat.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ:

31. Articolul 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă statuează că:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

32. Prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

33. Potrivit art.XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor *în vigoare la data depunerii recursului*.

34. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

35. Recursul declarat la 28 februarie 2024 de către Bîrca Ludmila, a fost depus după data intrării în vigoare a Legii nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

36. Distinct, ține de menționat că art.432 „*Temeiurile declarării recursului*” din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările operate prin Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023) avea următorul conținut:

„(1) Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

37. Potrivit art.432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023):

„(1) Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

38. Articolul 433 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului – 28.02.2024) statuează că:

„(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1).”

39. Articolul 440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă prevede că:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI:

40. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei, în ședință publică, la *22 noiembrie 2023*.

41. Din actele cauzei rezultă că la *02 ianuarie 2024*, Curtea de Apel Chișinău a expediat copia deciziei motivate din *22 noiembrie 2023* în adresa Ludmilei Bîrca și reprezentantului acesteia, avocatul Prutean Lilian, însă la dosar lipsesc date când ultimii au recepționat-o.

42. În contextul enunțat, recursul declarat la *28 februarie 2024* de către Bîrca Ludmila, reprezentată de avocatul Prutean Lilian, se consideră ca fiind depus în interiorul termenului prevăzut la art.434 CPC.

43. Se reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art.432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare la data declarării recursului.

44. Din analiza recursului rezultă că Bîrca Ludmila și-a întemeiat recursul pe temeiurile de drept prevăzute de art.432 din Codul de procedură civilă în redacția legii în vigoare până la 01 septembrie 2023, în special la prevederile alin.(2) lit.a), b) și c) și alin.(4) CPC, potrivit cărora se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; c) a interpretat în mod eronat legea. (4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului..

45. La acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că după cum s-a menționat supra prin Legea nr.246 din 31.07.2023 a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv prevederile Codului de procedură civilă, în special au fost modificate și temeiurile recursului prevăzute la art.432, care au intrat în vigoare *la 01 septembrie 2023*.

46. La caz, recurenta Bîrca Ludmila, reprezentată de avocatul Prutean Lilian a depus recursul la *28 februarie 2024*, adică după intrarea în vigoare a modificărilor operate la articolul 432 CPC, dispozițiile căruia au un text diferit de cel al articolul 432 prevăzut în redacția legii până la modificările intrate în vigoare din 01 septembrie 2023.

47. Date fiind cele constatate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că recursul declarat de Bîrca Ludmila nu se încadrează în temeiurile de drept prevăzute la art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în vigoare din 01 septembrie 2023, și prin urmare urmează a fi considerat inadmisibil.

48. Mai mult, verificând legalitatea și temeinicia decizia contestate prin prisma argumentelor recursului, Completul de judecată nu a stabilit că soluția instanței de apel este contrară legii, cu aplicarea sau interpretarea eronată a legii, sau cu aprecierea arbitrară a probelor. Dimpotrivă, decizia a fost emisă cu respectarea prevederilor legale, bazată pe o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

49. De altfel, motivele de casare, invocate în recurs, se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de instanța de apel și nu relevă că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit

nerezonabilă a probelor. Mai mult, recursul conține obiecții de fapt similare celor expuse în cererea de apel, care au fost analizate de instanța de apel, fiind apreciate în mod corespunzător.

50. Completul de judecată remarcă că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului (28.02.2024).

51. Or, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretinsei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

52. La fel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

53. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [*Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230*]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (*Luordo împotriva Italiei, pct. 85*). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (*Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45*).

54. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (*Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, 11p.141, §39*). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la

admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 CtEDO (*a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A*).

55. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Bîrca Ludmila, reprezentată de avocatul Prutean Lilian, nu se încadrează în temeiurile de drept prevăzute la art.432 alin.(1) CPC, respectiv urmează a fi considerat inadmisibil.

56. În conformitate cu art.433 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă, art.440 alin.(1), (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI:

Consideră inadmisibil recursul declarat de Bîrca Ludmila, reprezentată de avocatul Prutean Lilian.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Oxana Parfeni